

Kommunal- og distriktsdepartementet

Vår ref.:
PAL

Deres ref.:

Dato:
1. september 2025

Høring – endringer i budsjett- og regnskapsforskriften og i selvkostforskriften – avskrivningstid, kalkylerente og framføringsperiode for vann- og avløpsanlegg

Tekna organiserer over 115 000 teknologer og naturvitere med master eller høyere. Mange av disse har faglig ansvar for vann- og avløpsanlegg i kommunene, arbeider hos leverandører til sektoren eller i statlig forvaltning.

Vi viser til høring fra Kommunal- og distriktsdepartementet med svarfrist 3. september 2025 – hvor det foreslås å endre den maksimale avskrivningstiden for vann- og avløpsledninger og enkelte typer bygg (budsjett- og regnskapsforskriften). Departementet foreslår også å endre kalkylerenten for beregning av samlet selvkost (selvkostforskriften). Forslagene er i tråd med vedtak i Stortinget fra 11. februar i år og basert på NTNU Samfunnsforskning sin rapport (SØF-rapport nr. 06/24).

I budsjett- og regnskapsforskriften foreslår departementet at den maksimale avskrivningstiden for ledningsnett (vann- og avløpsledninger) økes fra 40 til 80 år. I selvkostforskriften foreslår departementet at kalkylerenten endres fra 5-årig swaprente pluss ½ prosentpoeng til 3-måneders NIBOR pluss 0,6 prosentpoeng.

Tekna vil advare mot å øke avskrivningstiden fra 40 til 80 år. En slik økning vil være i strid med generasjonsprinsippet.

En avskrivningstid på 80 år vil medføre at dagens brukere av vann- og avløpstjenester subsidieres av fremtidige brukere, dvs. av sine egne barn og barnebarn. I 2021 ble avskrivningstiden økt fra 20 til 40 år. En ytterligere forlenget avskrivningstid gir i første omgang lavere årlige kostnader for innbyggerne, men på sikt høyere totale rentekostnader.

Bransjen erfarer at andelen byggefeil er svært stor. Levetiden for nye ledninger forutsetter korrekt installasjon. Fremtidige generasjoner bør ikke bli sittende med kostnadene for både dagens og framtidens investeringer. Vi ser samtidig at fornyelse og vedlikehold ikke holder tritt med behovene og at etterslepet øker.

Et vann- eller avløpsanlegg som må fornyes etter 40 år, men som avskrives over 80 år, innebærer et brudd på selvkostprinsippet. Gebyrene skal dekke faktiske kostnader. Fortsatt nedbetaling på et utrangert anlegg bryter prinsippet om at gebyrene skal være rettferdige og kostnadsbaserte. Det gir en dobbel belastning for innbyggerne. De må betale gebyrer for et anlegg som ikke lenger er i bruk samtidig som de må finansiere et nytt anlegg. Investering i nytt anlegg før det gamle er ferdig avskrevet vil føre til økt låneopptak og høyere renteutgifter.

Tekna mener det er viktig å minne om at forskriftsendringene ikke øker midlene til nødvendige oppgraderinger og investeringer i kommunenes vann- og avløpsanlegg.

Rådgivende ingeniørers forening (RIF) har i sin rapport [Norges tilstand 2025](#) beregnet at det er et behov for over 400 milliarder kroner til oppgraderinger og investeringer på dette området de neste 20 årene.

Tekna mener at de foreslåtte forskriftsendringene er av regnskapsteknisk art og at de er uproblematisk som sådanne. Sammen med den nylig reduserte momsen for vann- og avløpstjenester bøter forskriftsendringene noe på økningen i gebyrer som de fleste kommuner nå pålegger sine innbyggere for å ruste opp vann- og avløpsanleggene.

Tekna er glad for at Stortinget gjennom flere forslag de siste årene har beskrevet dagens bekymringsverdige situasjon med liten fornyelsestakt og store etterslep på vedlikehold. Vi savner imidlertid statlige initiativer som utløser et nødvendig samarbeid mellom kommunene i større prosjekter i eksempelvis Oslofjordens nedbørsfelt og Trondheimsfjorden.

Rapporten *Interkommunale samarbeid på avløpsområdet* (2024) fra Menon, Norconsult og Berngaard på oppdrag fra Mijødirektoratet, foreslår tiltak både for kommunene og for staten. Rapporten foreslår en veileder, økt kompetanse om gevinster av samarbeid, og statlige tilskudd til utredninger og konkrete samarbeid. Norges største selskap på området, VEAS, har fått gjennomført en konseptutredning av Rambøll, med tittel *Nitrogenfjerning for en region* (juni 2025). Regionen det er snakk om er Oslofjorden, hvor det foreslås et felles renseanlegg på Tofte i Asker kommune, sør på Hurumlandet.

Tekna mener at forslagene i utredningene om en sterkere statlig koordinering og innsats for bedre vannkvalitet, må følges opp i

statsbudsjettet for 2026. Spesielt for en del små kommuner vil det være svært vanskelig å oppfylle framtidige rensekrav og krav til reservevann.

For Tekna er det viktig at den politiske debatten om vann- og avløp leder til beslutninger om en fornyelse av vann- og avløpsanleggene og et bedre miljø. Forslagene om nye regnskapsregler og renteberegninger reduserer de kommunale gebyrer for folk flest. Men de løser ikke miljøutfordringene eller behovene innen sektoren.

Lave investeringer og forsømt vedlikehold over mange år må nå tas igjen samtidig som EU og myndighetene øker kravene til rent vann og rensing av avløp. De aller største prosjektene må organiseres særskilt for å sikre ønsket samfunnsnytte til riktig kostnad. Utredningene som vist til over viser til at den samfunnsøkonomiske gevinsten vil være stor, med potensial for reduserte prosjektkostnader, standardiserte tekniske løsninger og samlet fagkompetanse til glede for hele bransjen.

Tekna etterlyser sterkere statlige økonomiske bidrag som øker kommunenes evne til å samarbeide om en trygg og stabil vannforsyning og moderne avløpsrensing. Økte midler til sektoren vil bidra til å rekruttere og beholde fagpersoner. Det vil også stimulere til at flere studenter velger vann og avløp som fagretning.

Med vennlig hilsen

Line Henriette Holten,
generalsekretær